

CÀTEDRA

INNOVACIÓ
EMPRESA

**MEMÒRIA DEL “WORKSHOP ON
ECO-INNOVATION, CIRCULAR
ECONOMY, AND FIRM
PERFORMANCE 2023”**

Introducció

El passat divendres 21 d'abril, la Càtedra per al Foment de la Innovació Empresarial de la URV conjuntament amb la Càtedra de Sostenibilitat Energètica de la UB, en col·laboració amb l'Institut d'Economia de Barcelona, Funseam, el Grup de Recerca d'Indústria i Territori i el Consorci de Barcelona Zona Franca, van organitzar el "IV Workshop on Eco-Innovation, Circular Economy, and Firm Performance". Aquest, va tenir lloc a les 9:30h a l'Aula Ramon i Cajal de l'Edifici Històric de la Universitat de Barcelona.

Font: <https://innovacioempresa.wixsite.com/wecefp>

En aquest "IV Workshop on Eco-Innovation, Circular Economy, and Firm Performance", es van analitzar els reptes, barreres i motors de les innovacions sostenibles des d'una perspectiva microeconòmica. Mantenint l'esperit dels anys anteriors, el workshop va oferir una plataforma de debat i discussió sobre les oportunitats i els reptes per a la consecució d'una economia verda i sostenible.

Comitè organitzador

El comitè organitzador del workshop va estar format per la Dra. Mercedes Teruel Carrizosa, directora de càtedra a la URV i integrant del grup de recerca ECO-SOS; el Dr. Agustí Segarra, catedràtic d'economia aplicada a la URV i integrant del grup de recerca ECO-SOS; el Dr. José García-Quevedo, investigador de la Càtedra de Sostenibilitat Energètica de la UB i IEB i la Dra. Elisenda Jové, directora de la Càtedra de Sostenibilitat Energètica de la UB i IEB.

Keynote Speaker

El ponent convidat principal va estar el Dr. Jens Horbach, professor d'economia a la Universitat de Ciències Aplicades d'Augsburg (Alemanya). Horbach té un doctorat en Economia per la Universitat de Nuremberg. També col·labora com a assessor polític amb el Centre de Recerca Econòmica Europea (ZEW) a Mannheim, i l'Institut de Recerca de l'Ocupació (IAB), Nuremberg. Les seves principals àrees de recerca són la innovació ecològica, la innovació, la regió i l'economia laboral i els seus projectes actuals s'ocupen principalment dels efectes de l'ocupació de l'economia circular, la manca de mà d'obra innovadora i les activitats d'eco-innovació de noves empreses. Ha publicat extensament sobre aquests temes, tant en forma d'articles científics revisats per experts com d'informes polítics.

Programa

9:30h **Rebuda de benvinguda:**

- José María Durán-Cabré (Institut d'Economia de Barcelona (IEB) i Universitat de Barcelona).
- Maria Teresa Costa-Compi (Càtedra de Sostenibilitat Energètica i Universitat de Barcelona).
- José García-Quevedo (Cap del Departament d'Economia, Facultat d'Economia i Empresa, Universitat de Barcelona).
- Mercedes Teruel (Universitat Rovira i Virgili i ECOSOS).

9:50h Ponència inaugural: "Efectes de rendiment i ocupació de l'eco-innovació" de Jens Horbach (Universitat d'Augsburg de Ciències Aplicades).

10:40h **Pausa per cafè**

11:00h **Sessió 1: La dimensió regional de la transició verda i circular**

Presidenta: Elisenda Jové-Llopis (Càtedra de Sostenibilitat Energètica i Universitat de Barcelona).

- Similitud cognitiva i desenvolupament regional d'invents d'energies renovables, Rosina Moreno (Universitat de Barcelona), Diego Ocampo (Universitat de Barcelona) i Vayana Skabrin (Universitat de Barcelona).
- Determinants regionals de l'adopció de tecnologies de biogàs: Evidència de França, Eva Coll-Martínez (LEREPS, Université de Toulouse, Sciences Po Toulouse), Geoffroy Labrousse (Université de Toulouse), Simon Nadel (Université de Lille) i Luis Orozco (Université de Toulouse).
- Els impulsors de l'eco-innovació són dependents del context? Anàlisi per a Uruguai, Perú, Panamà i Colòmbia, Celia Torrecillas (Universitat Complutense de Madrid), Sara Fernández (Universitat Complutense de Madrid) i Claudia García-García (Universitat Complutense de Madrid).

12:30h **Sessió 2: Anàlisi de polítiques i instruments verds**

President: José García-Quevedo (Càtedra de Sostenibilitat Energètica i Universitat de Barcelona)

- Complementarietat de les polítiques ambientals per fomentar la innovació verda, Kinga B. Tchórzewska (Universitat Kozminski), Pablo del Río (CSIC), Ester Martínez-Ros (Universidad Carlos III de Madrid) i José García-Quevedo (Universitat de Barcelona).

- Camí verd: R+D finançada pel govern i tecnologies netes als Estats Units, Francesco Rentocchini (JRC Seville, DEEM University of Milan), Antonio Vezzani (University of Roma Tre) i Sandro Montresor (Grans Sasso Science Institute).
- Creixement liderat per la sostenibilitat en microempreses: el paper contingent de la transformació organitzativa habilitada per TI, Pelin Demirel (Imperial College London), Effie Kesidou (University of Leeds) i Gamze Ozturk Danisman (Istanbul Bilgi University).

14:00h Dinar

14:45h Sessió 3: Innovació per desbloquejar o accelerar la transició verda

President: Agustí Segarra-Blasco (Universitat Rovira i Virgili i ECOSOS)

- Té importància la innovació organitzativa per a la R+D ambiental?, José García-Quevedo (Universitat de Barcelona), Ester Martínez Ros (Universidad Carlos III de Madrid) i Pablo del Río (CSIC).
- Eficiència en innovació i estàndards de sistemes de gestió: amics o enemics?, Alfonso Hernández-Vivanco (Universitat de Barcelona) i Mercè Bernardo (Universitat de Barcelona).
- Impulsos públics i economia circular: anàlisi dinàmica per a les PIMES europees, Agustí Segarra-Blasco (Universitat Rovira i Virgili), Mercedes Teruel (Universitat Rovira i Virgili) i Josep Tomàs-Porres (Universitat Rovira i Virgili).
- Influència de la turbulència tecnològica i l'entorn de mercat en l'eco-innovació: evidència per a les empreses manufactureres espanyoles, Ángela Triguero (Universitat de Castilla-La Mancha) i María C. Cuerva (Universitat de Castilla-La Mancha).

Després de la conferència del Dr. Jens Horbach sobre rendiment i efectes d'ocupació de la innovació ecològica, el workshop va continuar amb tres sessions de ponents més.

La primera sobre la dimensió regional de la transició verda i circular, va estar moderada per la Dra. Elisenda Jové. En aquesta, va participar la Rosina Moreno (Universitat de Barcelona), amb la presentació de "Semblances cognitives i desenvolupament regional de les invencions d'energies renovables". Segons aquest estudi, el desenvolupament de tecnologies d'energies renovables es nodreix de coneixements similars cognitius a la regió, especialment des del 2010. No obstant, hi ha una certa variabilitat entre

tecnologies dins d'aquest àmbit. Les tecnologies més madures, específiques i amb més coneixements científics són les que més es beneficien del coneixement local. La següent ponent va estar l'Eva Coll-Martínez (Université de Toulouse), amb “Determinants regionals de l'adopció de tecnologies de biogàs: Evidència de França”. Comprendre els factors regionals que afavoreixen el desenvolupament del biogàs és vital per reduir la dependència d'energies no renovables i afavorir la transició cap a una economia circular. Aquest estudi analitza els determinants de localització d'unitats de producció de biogàs a les regions metropolitanes franceses entre 2012 i 2020.

L'última investigadora de la taula va estar la Celia Torrecillas (Universidad Complutense de Madrid), amb “Depèn del context dels conductors d'eco-innovació? Anàlisi per l'Uruguai, Perú, Panamà i Colòmbia”. Aquest estudi busca contribuir empíricament a la literatura sobre els impulsors de l'eco-innovació en països de l'Amèrica Llatina, en particular a l'Uruguai, el Perú i el Panamà. Es distingeixen tres grups de factors impulsors, comuns, freqüents i ocasionals, amb diferències en la seva influència en els diferents països i tipus d'innovació ecològica.

La segona sessió va ser sobre l'anàlisi de les polítiques i instruments verds. Aquesta, va estar moderada pel Dr. José García-Quevedo i hi varen participar la Kinga B. Tchórzewska (Kozminski University), amb "Complementarietat de les polítiques mediambientals per a fomentar la innovació verda". Aquest estudi proporciona proves empíriques sobre l'efectivitat dels instruments de política ambiental per si mateixos i com a barreja de polítiques, examinant el seu efecte en la inversió i l'ocupació verda. La conclusió més directa és que els instruments de política ben dissenyats són necessaris per incentivar les empreses a invertir en tecnologies verdes, especialment si volem promoure la inversió en tecnologies de producció més netes.

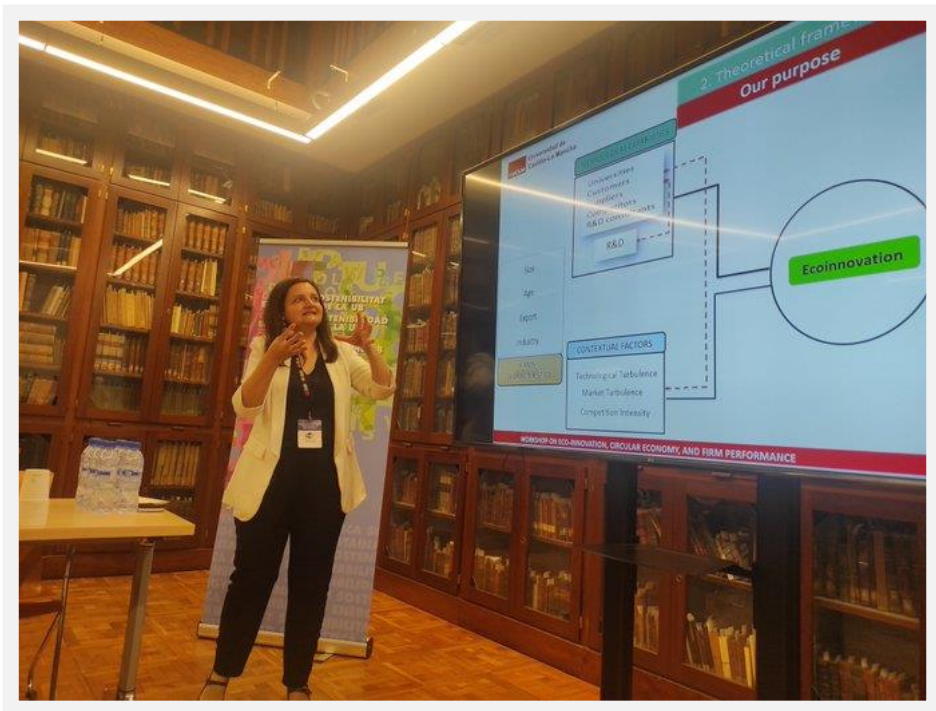

Seguidament, en Francesco Rentocchini (Universitat de Milan) va presentar "Caminant per la línia verda: R+D patrocinat pel govern i tecnologies netes als Estats Units". L'estudi investiga si la R+D finançada pel govern incentiva el desenvolupament de tecnologies netes amb un alt impacte en el desenvolupament tecnològic. Els resultats mostren que els patents de projectes finançats públicament tenen un impacte significativament més gran, suportant un paper de les polítiques de foment tecnològic en la transició cap a tecnologies netes. Finalment, en Pelin Demirel (Imperial College London), va presentar "Creixement impulsat per la sostenibilitat en microempreses: El paper contingent de la transformació organitzativa de la informació tecnològica". Aquest estudi investiga si la transformació organitzativa habilitada per la tecnologia de la informació (ITOT) modera

la relació entre l'eco-innovació i el rendiment de creixement de les microempreses. Els resultats mostren que les eco-innovacions afavoreixen el creixement empresarial quan s'acompanyen d'una estratègia de digitalització formalitzada, l'adopció de tecnologies d'informació avançades i recursos i capacitats digitals forts a les microempreses.

Després del dinar, va donar lloc l'última sessió sobre innovació per a desbloquejar o accelerar la transició verda, moderada pel Dr. Agustí Segarra. En aquesta van participar el Pablo del Río (CSIC), amb "Importa la innovació organitzativa per a la R+D mediambiental?". Aquest treball analitza l'eco-innovació a Espanya, incloent els seus determinants i barreres i es conclou que les polítiques públiques han de centrar-se en mitigar aquestes barreres i considerar les característiques pròpies d'aquestes innovacions. La regulació ha impulsat l'eco-innovació, però no hi ha evidència clara per a les subvencions. Seguidament, l'Alfonso Hernández-Vivanco (Universitat de Barcelona) va presentar l'estudi "Eficiència d'innovació i estàndards de sistemes de gestió: amics o enemics?". Aquest estudi investiga la relació entre la certificació de sistemes de gestió i l'eficiència de la innovació. Els resultats indiquen que les empreses que tenen múltiples certificacions de sistemes de gestió mostren guanys significatius en termes d'eficiència de la innovació, sempre que ISO 14001 en sigui part. Les empreses que deixen de tenir la certificació ISO 9001 disminueixen significativament la seva eficiència en innovació, mentre que la des-certificació de la ISO 14001 o la OHSAS 18001 no reflecteixen canvis significatius en la seva eficiència en innovació. En tercer lloc, en Josep Tomàs-Porres (Universitat Rovira i Virgili) va presentar "Conductors públics i economia circular: una anàlisi dinàmica per a les PIME europees". Aquest estudi explora les dinàmiques temporals entre les polítiques públiques i l'adopció de pràctiques d'economia circular per part de les petites i mitjanes empreses manufactureres europees, utilitzant un enfocament evolutiu. Es destaca la importància dels recursos

interns durant la pandèmia COVID-19 i la intervenció pública com a canal d'inversió en R+D i facilitador de la innovació en eficiència de recursos.

I finalment, l'Ángela Triguero (Universidad de Castilla y La Mancha) va presentar "Influència de les turbulències tecnològiques i de l'entorn de mercat en l'eco-innovació: evidència per a les empreses de fabricació espanyoles". Aquest estudi examina l'efecte dels factors externs en l'adopció d'eco-innovació per part de les empreses manufacturades espanyoles durant el període 2009-2018. Els resultats mostren que una estratègia d'innovació oberta, la turbulència del mercat i la turbulència tecnològica tenen un efecte positiu en l'adopció de l'eco-innovació. Així mateix, s'observa que la turbulència tecnològica té un efecte moderador negatiu en la relació entre la innovació oberta i l'adopció d'eco-innovació. Això implica que les eco-innovacions han de ser suportades en entorns amb major turbulència tecnològica i de mercat.

Durant aquesta sessió els investigadors van comentar les seves línies de recerca tot rebent l'assessorament del Keynote Speaker, moderadors i participants.

